

Geachte leden van het College,

In het licht van de uitgetekende krijtlijnen voor het Meerjarenplan 2026–2031 reageren wij, als vertegenwoordigers van het brede Gentse kunsten- en cultuurveld, op de aangekondigde besparingen en beleidsvoorstellen die het culturele ecosysteem van onze stad rechtstreeks raken.

We erkennen de financiële context waarin dit plan is opgesteld en onderschrijven de nood aan een **financieel robuust beleid**. Die realiteit mag echter niet uitmonden in een eenzijdige **logica van afbouw en inkrimping**, zeker niet in een stad die cultuur zelf naar voren schuift als motor van verbondenheid, inclusie en stedelijke vernieuwing. Dat blijkt uit het Gentse meerjarenplan 2020–2025, waarin cultuur wordt erkend als krachtig instrument voor sociale cohesie en stedelijke dynamiek, én uit publieke uitspraken van schepen Astrid De Bruycker, die cultuur omschrijft als basisvoorwaarde voor een warme, inclusieve stad. Die ambities vragen om versterking en investering, niet om structurele afbouw.

Wat nu voorligt, is onhaalbaar beleid: stevige besparingen worden opgelegd, terwijl tegelijk grotere ambities en nieuw beleid van de sector worden verwacht, met minder middelen en minder mensen. De sector moet **besparen én hervormen, zonder voldoende beleidsruimte** om dat op een gedragen en doeltreffende manier te realiseren.

De voorgestelde besparing staat haaks op de ambities van het stadsbestuur en de schepen van cultuur zelf. Hoe valt een besparing van deze orde te rijmen met een visie waarin cultuur toegankelijk moet zijn voor iedereen, waarin ruimte is voor nieuwe makers en gedeeld gebruik, en waarin cultuur geen luxe is maar een kernfunctie van een rechtvaardige stad?

Een stad die internationaal erkend wordt om haar “rich and deep cultural life” (EUniverCities, ParLEU2024) zou dit culturele weefsel niet moeten verzwakken, maar versterken. Cultuur is welzijn en stedelijke verbinding. Het is geen luxeproduct, maar een hefboom voor stedelijke trots, veerkracht en maatschappelijke samenhang. Het huidige besparingsplan dreigt dit fundamentele mandaat uit te hollen.

1. Disproportionele besparing op cultuur

Volgens de publieke documenten zal het cultuurbudget een **structurele besparing van om en bij de 6 miljoen euro per jaar** ondergaan. Dit gebeurt via:

- een vermindering van **1,4 miljoen euro aan werkings- en projectsubsidies** (ca. 12,5%)

(= ongeveer 25 voltijdse banen per jaar. Dit betekent: personeel in onzekerheid, (jonge) makers zonder kansen, kortere contracten, verdoken werkloosheid/armoede en minder toegankelijk aanbod voor het publiek);

- een vermindering van 2,3 miljoen euro aan dotaties aan stedelijke AGB's en IVA's;

- besparingen binnen de cultuurdienst (6,3 VTE), de bibliotheekwerking en het archief;
- de afbouw van sociale tewerkstelling in De Centrale (minstens 3,2 VTE).

Dit komt neer op een **geschatte besparing van circa 15% op het cultuurbudget**, op basis van de publiek beschikbare cijfers voorlopig het hoogste percentage onder de stedelijke sectoren. Ter vergelijking:

- de onderwijs- en jeugdsector bespaart gemiddeld **3%**;
- de stad bespaart **7%** op haar eigen personeel (via vervroegde uitstroom en stopzetting van contracten);
- het sociaal beleid krijgt gemiddeld **6,5 miljoen euro extra per jaar**.

Deze cijfers betekenen geenszins dat wij pleiten voor zwaardere besparingen elders, wél dat het aandeel van cultuur proportioneel en rechtvaardig moet blijven. Terwijl andere sectoren vaak opgevangen worden via **groei-investeringen of strategische heroriëntaties**, blijft cultuur nagenoeg afwezig in de **nieuw te verdelen beleidsruimte van 40 miljoen euro**, op een terechte, maar beperkte versterking van de UiTPAS na, die slechts 1,25% van dat bedrag uitmaakt. Nochtans is de positieve impact van cultuur op welzijn, onderwijs en sociale cohesie ruimschoots aangetoond: cultuurparticipatie verhoogt het mentaal welbevinden, versterkt verbondenheid en vermindert stress en isolement. Uit de Vlaamse Stadsmonitor blijkt dat cultuurdeelnemers zich gemiddeld meer tevreden voelen over hun leven, buurt en sociale contacten. Deze impact negeren **ondergraft ook het bredere sociale beleid van de stad**.

2. Een sector onder druk die meer moet doen met minder

Wij begrijpen dat elke sector haar steentje moet bijdragen. Maar de manier waarop nu bespaard wordt, dreigt de fundamenteën van het Gentse culturele ecosysteem te ondergraven. De stad verwacht van de sector tegelijk:

- méér nabijheid en wijkwerking,
- méér gedeeld ruimtegebruik,
- méér aandacht voor nieuwe makers en ondervertegenwoordigde stemmen,
- méér maatschappelijke relevantie en samenwerking met andere beleidsdomeinen.

Dat zijn stuk voor stuk legitieme ambities. Zij worden in dit plan helaas niet geflankeerd door investeringskaders, ondersteuningstrajecten of structurele versterking van de werkvloer. Een beleid dat inzet op mentale en fysieke ruimte voor cultuurmakers, en participatieve cultuurbeleving, zoals door de schepen meermaals benoemd, vereist middelen om dit mogelijk te maken.

Fair pay, fair practices en het welzijn van artiesten en cultuurwerkers (vast in dienst en freelancers) komen verder onder druk te staan. Terwijl het beleid wil inzetten op zorg en goed leiderschap in de cultuursector blijven de randvoorwaarden uit. Een **dynamiek waarin samenwerking en solidariteit plaatsmaken voor concurrentie en uitputting**, ondergraft de veerkracht en maatschappelijke waarde van de sector.

3. Problematische timing

De sector heeft op dit moment nog geen enkel zicht op de beschikbare middelen vanaf 2026. Die **financiële onzekerheid** wordt versterkt door het uitblijven van duidelijkheid over de impact van de besparingen. Intussen moeten er wél op korte termijn cruciale keuzes worden gemaakt, bijvoorbeeld in het kader van de subsidiedossiers voor structurele werkingen binnen het **Kunstendecreet**. Voor organisaties die onder andere decreten vallen, zoals het Jeugddecreet, waar de beslissingen al in het najaar van 2025 worden genomen, is die timing minstens even precair. Ook rond de **projectsubsidies** is de situatie onzeker, een nieuwe ronde projectsubsidies is voorlopig niet aangekondigd.

In het verlengde daarvan wordt van de grotere organisaties verwacht dat ze niet alleen besparen, maar tegelijk ook extra rollen opnemen binnen het veld. Die oproep tot **solidariteit** is terecht en wordt door de organisaties zelf ook onderschreven, maar wanneer de besparingen doorgaan, zullen deze organisaties zich onvermijdelijk terugtrekken op hun **kerntaken**. Extra engagementen en verbindende rollen dreigen dan als eerste weg te vallen. Bovendien kunnen de mogelijkheden voor zo'n bijkomende inzet beperkt worden door de realiteit van hun beheersovereenkomsten met de Vlaamse overheid.

In een context van schaarste en herschikking wordt de cultuursector herleid tot verdeler van tekorten in plaats van drager van maatschappelijke verandering. Terwijl net dat laatste een expliciete beleidslijn is: cultuur als brug tussen mensen, als kruispunt tussen sectoren, als voedingsbodem voor solidariteit en gedeeld burgerschap.

4. Voorstellen: gedeelde verantwoordelijkheid en minimaal engagement.

We erkennen dat besparingen nodig zijn – daar twijfelen we niet aan. Ons pleidooi is een oproep tot een eerlijke en zorgzame hervorming, met duidelijke en gedeelde minimumnormen. Concreet vragen wij, in onderstaande volgorde, waarbij 4.1 en 4.2 voor ons **noodzakelijke voorwaarden zijn om als sector op een eerlijke en volwaardige manier te kunnen participeren aan verdere gesprekken en besluitvorming**.

4.1. Beperk de besparing op cultuursubsidies tot maximaal 7%

In het huidige voorstel wordt een besparing van 15% op de cultuur voorgesteld. Dat is disproportioneel in vergelijking met bijvoorbeeld de 7% besparing op het stadsapparaat.

Wij vragen dat deze **besparing wordt bijgesteld naar maximaal 7%** (i.e. 784.000 euro op cultuursubsidies) – in lijn met wat gemiddeld van andere stedelijke beleidsdomeinen wordt gevraagd. Alles daarboven ondermijnt de veerkracht en continuïteit van het culturele ecosysteem op onverantwoorde wijze.

4.2. Een evenredig aandeel in het nieuw beleid

De cultuursector levert een forse bijdrage aan de besparingen. Een billijk deel van de beschikbare beleidsruimte moet daarom naar cultuur gaan, o.a. voor:

- collectief en gedeeld ruimtegebruik,
- zorg en welzijn in de sector,

- instroom nieuwe makers, organisaties en initiatieven,
- autonome werkingen en experimentele initiatieven.

4.3. Een transparant en collectief besluitvormingsproces

Als gedeeld platform gaan wij niet mee bepalen waar er in ons eigen vel gesneden wordt. Dit is niet onze besparing, we kunnen er ook op geen enkele manier medeplichtig aan gemaakt worden. Wel willen we **transparante inzage in het beslissingsproces** en **denken** we graag **mee na** over de **voorziene hervormingen voor toekomstig beleid**.

We vragen een open en gestructureerd overleg, waarin het veld mee keuzes kan maken over subsidiëring, infrastructuur en beleidsaccenten, op basis van gedeelde uitgangspunten. Naast gedeelde uitgangspunten pleiten we voor een akkoord over een **minimaal engagement**:

- bescherming van kwetsbare spelers en wijkgerichte of sociaal-artistieke praktijken;
- waarborging van diversiteit, welzijn en experimenteerruimte;
- eerlijke verloning en werkpraktijken volgens de principes van fair pay en fair practice;
- een onafhankelijke, toegankelijke en transparante stedelijke cultuurdienst;
- eerlijke werkvoorwaarden en werkbaarheid, ook voor kleinere structuren en beginnende kunstenaars;
- volledige transparantie over waar wél en waar níet op bespaard wordt, en waarom.

5. Tot slot

De keuzes die vandaag gemaakt worden, zijn structureel. Ze bepalen wie mee kan blijven bouwen aan Gent, en onder welke voorwaarden. We pleiten voor een zorgzaam en doordacht beleid waarin het stadsbestuur het voortouw neemt, maar het culturele en bredere middenveld actief betreft en de verbinding met de samenleving centraal blijft staan.

Als we de beleidsprincipes die door deze stad zelf geformuleerd zijn – cultuur als basisrecht, als motor van welzijn, als infrastructuur voor verbinding – ernstig nemen, dan vereist dat keuzes die deze principes niet ondermijnen, maar concretiseren.

Wanneer de besparing op de cultuursubsidies tot maximaal 7% wordt beperkt en we een evenredig aandeel in het nieuw beleid krijgen staan we klaar om het gesprek te voeren en om onze verantwoordelijkheid op te nemen. Maar we vragen ook dat vertrouwen, rechtvaardigheid, fair practices en solidariteit de grondslagen blijven van het cultuurbeleid in Gent.

Met vriendelijke groet,

Het Gents Kunstenoverleg namens het Gentse cultuurveld,

Amani El Haddad

Niek Verlinden

